

991101-1

Jsou některé staré židovské texty, které musíme číst a interpretovat s takovou filosofickou pozorností, na jakou jsme si zvykli třeba při čtení předsókratovských Zlomků. Také v případě nejstarších Zlomků můžeme být někdy na pochybách, šlo-li už o opravdovou filosofii nebo o názory před-filosofické. Známe je jen z citací autorů, kteří už byli ve svém myšlení filosofii ovlivněni. Nemyslím, že by bylo tak důležité mít jistotu, že nějaký názor, nějaká myšlenka byly už původně vpravdě filosofické. Jde především o to, že ať už od počátku nebo od nějaké pozdější doby měly filosofickou relevanci pro myslitele pozdější, eventuálně pro celkové myšlenkové klima i v těch vrstvách společnosti, kde nějakou filosofickou proškolenost třeba ani nelze předpokládat. A protože třeba v takovém případě, jakým je třetí a čtvrtá kapitola tzv. 3. Ezdráše s příslušnou židovskou vsuvkou, která měla značný ohlas i u řeckých a latinských církevních Otců, o přinejmenším dodatečných filosofických (a theologických) konotacích nelze ani v nejmenším pochybovat, máme před sebou dokonce už dávné předchůdce takového filosofického porozumění myšlenkám, které jsou původně před-filosofické. Nejde nám tedy především a na prvním místě (a už naprosto ne vposledu) o nějaké pronikání do myšlení (ve smyslu myšlenkových aktů) starých autorů, o nějaké vciťování nebo vmýšlení (se) do jejich subjektivity, nýbrž o hledání způsobu, jak myšlenkovými prostředky novými a nejnovějšími, dnes aplikovatelnými, „uchopit“ a vyložit ono jejich „myšlené“ jako to, k čemu se oni staří autoři nebo vykladači kdysi svými myšlenkovými výkony vztahovali. To je možné právě díky tomu, že budeme důsledně odlišovat interpretaci textu jeho zapojováním do nějak „daných“ širších kontextů, např. do celkového porozumění autorovi, do porozumění době a okolnostem apod. na jedné straně, od interpretace textu samého, kde hledáme především to, co je jím samým nesené, poskytováno a nabízeno. Přitom ovšem nesmíme upadat do falešných představ, jako bychom v textu opravdu nějak „před sebou“ měli „objektivně“ jakékoli významy, z textu zřetelně vyplývající. Tak, jako je vždy naší konstrukcí kontext osobní historie, celkového vidění světa nebo historického zasazení autora (nic z toho před nám není „dáno“ bez naší spoluúčasti), tak je naší konstrukcí také „prostý“ význam textu samého – a mezi obojím neplatí identita ! Ale to nijak neznamená, že výklad textu v prvním nebo druhém případě je čímsi subjektivně libovolným nebo dokonce svévolným. Cílem v jednom ani v druhém případě však není nějaká „objektivita“, nýbrž takové uplatnění myšlenky (již je zajisté třeba hledat až za textem samým), které se může ukázat jako aktuálně i perspektivně relevantní (a to znamená takké situačně, tj. pro naše vlastní myšlenkové projekty relevantní).

(Praha, 991101-1.)